

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Narodno prejemna opravništvo
(adm. nistracija) in ekspedicija na
Sarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Politični list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilkerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Jugoslovani pod Habsburžani.

(Konec.)

Slovanom sovražni dualisti kakor besni
zahtevajo vojsko zoper Srbe in Črnogorce ter jim
lažljivo podtakujejo, da netijo ustajo v Bosni;
vse to delajo zato ker vedo, da vojska s Čr-
nogorci in Srbi bi nas gnala do vojske z
Rusi, do vojske s celim Slovanstvom
in le taka vojska in zmaga zamore jim
daljno gospodstvo v državi zagotoviti. Srbe
hočejo kar na lepem in brez vzroka napasti,
in ker se bodo ti seveda branili, začeli bodo
upiti: „Glejte jih, kako naše moré, ali nismo
mi vedno pravili, da so Srbi in Črnogorci za-
kleti sovražniki naši?“ In kedar se bodo tudi
ljudi zunanji in notranji Slovani potegovali
za nedolžnost Srbov, rekli bodo: „Glejte,
brej ne bo miru, dokler vseh Slovanov ne po-
dačimo; le Nemci in Madjari so edini pri-
jatelji Avstrije!“ Na tak način mislijo, da se
bo dualizem zopet utrdil, Slovan pa za
zmirom potlačil. Da bodo pa Ruse, Srbe in
druge Slované v boji premagali, na to raču-
najo gotovo, in sicer se opirajo: 1. na avstrijsko
armado, 2. na madjarsko hrabrost in slo-
vanožrečnost, 3. na Poljake, 4. na Angleže,
5. na skrivno podporo Bizmarkovo, 6. pa na
Turke. Da bi jih ta račun utegnil goljufati, na
na to niti ne mislijo, ker smatrajo Rusijo
vsled zadnje vojske za jako oslABLJENO in do-
narno popolnem onemoglo.

V dvorskih in vojaških krogih, kjer je
zastopana menda vsa svetla naša cesarska
rodovina in najodličnejši generali, tam pa so-
dijo vse drugače; tam poznajo veliko vojno

silo Rusije, spoštujejo hrabrost črnogorsko in
rodoljubje srbsko, nasprotno pa prav malo
dajo za angleško moč in vedó, da Rusija ne
ostane brez zaveznikov, da se Avstrija ne more
ob enem z Rusijo in Italijo vojskovati. Spre-
videli so pa menda tudi, da Avstrija na Nem-
škem nima nič več iskati in da gospodstvo
dualistov v Avstriji pomeni le vazalstvo
prusko.

Bizmark hoče, naj se Avstrija razprostre
na vzhodu in naj Nemčijo popolnem Prusom
prepusti. Dobro; ona se bo umaknila na vzhod,
pa s tem zadobila tudi svojo odvisnost, ne bo
se več obračala po berlinskem vetru, kakor
je zdaj primorana; za to se bo oklenila Slo-
vanov. Reklo pa se bo: „če to poslednje stori,
potem imamo vazalstvo rusko.“ Med Nemci in
Slovani pa je razloček ta: nemška dežela je mala
in na tesnem, Bizmark kemaj čaka, da bi Nem-
čijo z nemško-avstrijskimi deželami pomno-
žil; slovanskega prostora pa je toliko na svetu,
da je zamogel ruski car sam našemu cesarju
slovansko Bosno ponujati; Rusi imajo domá
dosti živeža in še jim ostaja dovolj neobdelane
zemlje v Evropi in Aziji; ni jim treba tedaj
tako lačno, ko Prusom, gledati, kje bi kako ro-
dovitno deželo si prisvojili. Avstrija se tedaj
brez ruske zavisti lahko razširi v jugoslovanskih
deželah; naj se odkriža ponemčevalnih
teženj za vselej, ker njena naloga ni, pota
pripravljati za — Pruse, ampak na slovanski
temelj postavljajoča se, naj prinese Jugoslo-
vanom omiko, civilizacijo, red, postavnost, svo-
bodo, versko strpljivost, napredek in razvitek
v narodnem duhu; tako bodo Jugoslovani vse

prejšnje krivice pozabili in radostno se zbrali
okoli avstrijske zastave. Da bi se to le kmalo
zgodilo!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 30. avgusta.

Na Ogerskem se nekaj kuha, pa
še ne vemo, kaj bo. Madjari se ustavljajo, ne-
čejo priti naši armadi na pomoč, raje bi Tur-
kom pomagali. Ko bi se mi kaj tacega storiti
predrznili —! Bomo videli, kako daleč sme
madjarska nesramnost iti. Ne bo prej dobro,
dokler se ta azijska druhal ne poniža in
vkroti.

Dr. Rieger je menda res pisal dr.
Fischhofu, ker „Politika“ tista dva pisma
ponatiskuje, pa jih ne dementira. Česki vodja
želi poštene sprave z Nemci; pa ni verjetno,
da bi njegova lepa beseda lepo mesto našla,
ker preveč ljudi od tega živi, da so Slovani k
steni pritisnjeni.

Radovedni smo na volitve na **Štajar-**
skem. Naš dopis od Drave pravi, da naša
stvar dobro stoji, in da Seidl-Seider nimata
mного upanja. Če se pa le naši ne bodo v
zadnjem trenutku premotili dali!

Vnanje države.

O albanski ligi se še vedno mnogo
govori. Albanci protestirajo proti temu, da bi
se v Epiru Grkom odstopil, češ, da je tam
polovica prebivalstva albanska. Iz svojega sta-
lišča imajo Albanci prav. Grki so strašno lačni
po vseh turških deželah, in bi radi ne samo

Ričet.

(Kuban v kuhinji Obadoviča.)

Dolgo že nisem kuhal ričeta, skoro že ne
vem več, se mi bo li sponesel, ali pa bo vse
skup neslana, neokusna in neprebavljiva brozga,
ktera se nazadnje vlije v korito tisti čvetero-
nožni živali, ki daje gradiva za slavne kranj-
ske klobase, po katerih ričet dobiva še le pravo
zabelo.

A s čim bi li začel? Z vremenom ne smem,
ker tako vsak vé, kakšno je; tudi politično
vreme ne mika več ljudi. „To je dobro, da
je vojska, sodnijske obravnave in volitve,
drugače bi o teh pasjih dnevih ne imeli kaj
podajati svojim bralcem“ — tako je hvaležno
zdihnil te dni dunajski list, ki je o pasjih dne-
vih res kakor listje sub.

Toraj prvič: „dobro, da je vojska“. To se
pravi po naše: dobro, da se ljudje koljejo,
pobijajo, da se požigajo hiše, pokončajo setve,
da žene postajajo vdove, otroci sirote, bratje
in sestre zgubljeni brate, neveste ženine, sta-
riši otroke, družine reditelje svoje; dobro je,
da mora toliko ljudi biti v orožji ravno zdaj,
ko je doma dela čez glavo, dobro, da se bo
Avstrija zopet še bolj zadolžila itd.

Drugič: „dobro je, da so sodnijske obrav-
nave.“ Nekoliko obširno se reče to: dobro je,
da se ljudje tudi doma pretepajo, ubijajo in
more, ropajo, kradejo, goljufajo in na druge
načine drug drugemu škodujejo, dobro je, da
je še ljudi, ki so državi in človeški družbi
nevarni, dobro je, da se gode nesreče in hu-
dodelstva še drugih vrst.

Tretjič: „dobro je, da so volitve.“ Zopet
nekaj. Dobro je toraj, da se ljudje begajo,
obdelavajo po agitatorjih, da skoro ne vedo,
kje je leva, kje desna, da se potrosi toliko
denarja da se toliko laže in opravlja; dobro je,
da je pozneje zamera, da se toliko laže in volilci
strahujejo, dobro, da po pristranskih volitvah
pridejo v zbere ljudje, ki so toliko sposobni
za poslanstvo, kakor neka žival, ktero sem že
zgorej omenil, za zedlo; dobro je, da v nekterih
krajih večina prebivalstva ne dobi nobenega
zastopnika, kar neke dobro znane mašine zna-
jo tako vrlo delati, da se večkrat resnica in
pravica na glavo postavite; dobro je, da se s
takim ravnanjem spodkopuje pravnost, pohuj-
šujejo ljudje; dobro je slednjič, da se pri takih
volitvah morejo skazovati ljudje, ki bi ne
prišli nikdar na vrh, če ne bi imeli denarja in
ne bi bili nekemu ponižne slugabrez pogoja.

Vse to je dobro — zakaj? Zato, da imajo
neke vrste časniki za svoje bralce mikavnega
gradiva, da si pridobé ali vsaj ne zgube na-
ročnikov, ker si ne upajo zadovoljiti in mikati
bralcev s tem, kar naberó po raznih kotih
svojih možgan in s čemer mašé vedno zijajoče
in požrešne vrste časnika. Ali ni to strašansko
cinizem, najgrša samogoltnost!

„Še 50 vrst manjka“, poroča deček iz
tiskarne.

„50 vrst!“ odgovori vrednik; „ali si zno-
rel? Kje jih bom dobil?“

Vendar, kar biti mora, mora biti, zato sede in
jame pomakati pero v črnilo ali obrezovati
svinčnik ter zreti kviško, da bi mu kak duh
pomagal iz zadrege ter napolnil mu izpraz-
njene možgane, — kar stopi deček zopet
v sobo in poroča:

„Prišel je telegram o bitvi, v kateri je naših
padlo sila veliko, število se še ne ve. Dalje je
tu poročilo o nekem uboju, tu pa o tistem tatu,
ki je cerkev okradel. To-le pa je oklic volil-
nega odbora.“

„Hvala Bogu“, zdihne hvaležno vrednik,
ki vidi, da mu ne bo zdaj več treba iskati
gradiva po praznih svojih možganih.

Toraj hvala Bogu, da je zopet padlo več

grške, ampak še albanske in bolgarske pokrajine pograbili, za meč prijeti pa nimajo poguma. Lani niso hoteli Rusom pomagati in so se osmešili s svojim prijateljstvom z Angleži, kateri so jih pa, kakor se spodobi, pri kongresu na cedilu pustili.

Zdaj že previdijo, da je meč boljša, ko vse diplomatiziranje, pa si ne upajo prav, vojsko začeti, ker Turčija veliko moč zbira na grški meji.

Pa ne samo proti Grkom, tudi proti Avstriji hoče visoka porta Albance porabiti, in pravijo, da se zbira pri Novem Bazaru močna četa Albancev, pomnožena s turškimi rednimi vojaki, ktera ima namen, ustaviti se proti Avstrijancem, in če mogoče, celó spoditi jih iz Bosne. Pa ne bo šlo! Naša armada se vedno pomnožuje. Konec pesmi bo le tak, da Turek mora iz Evrope ven!

Bolgari nečejo o „izhodu Rume-liji“ nič vedeti, in se pripravljajo na boj, da bodo Turke čisto pregnali, in vse bolgarske pokrajine v eno državo združili.

Tudi **Rusija** spoznava, da bo vse eno treba še enkrat za meč prijeti, in delo osvobodjenja do konca izvršiti. Ne bo miru tam doli, dokler ni Turek iz Evrope pregnan. Rusija bi rada mirovala; pa brž ko bodo Rusi Bolgarijo zapustili, začelo se bo novo klanje med Bolgari in Turki, to je tako gotovo, kakor amen v očenašu, za to je bolje, da se turška golazen koj zdaj zatre, da ne bo treba ruskim vojakom, komaj ko domu pridejo, zopet obrniti se in proti Carigradu nazaj marširati. Anglež je Turku zopet 50 milijonov posodil. Da se bo ves ta denar za vojaške priprave potrošil, o tem ni dvombe.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 29. avg. Bil je eden tistih redkih dni, ko na Gorenjskem niso nobenega ubili, ko se snideva z nekim znanim nemčurjem. Ta mi je klobuštral marsikaj nemunega, kar je čital v ljubljanskem „Tagblattu“ in dunajskih listih. Sit večnega prepira z nemčurji, ktere smo ljubljanski narodnjaki sploh siti, kakor berač mraza, poslušal sem ga mirno, in opazoval njegov ku-

frasti nos, kateri je pričal celemu svetu, da naše dolejško vino tudi nemškutarjem dobro tekne, akoravno na naši deželi ne pusté dobre dlake. V tem pride v hišo star berač, kteremu se je poznalo, da je bil kmečki delavec svoje dni, pa vidi se mu, da zdaj res ne more več delati. Jaz mu dam sold. Nemčur pa ga z grdo odpravi in draži še druge goste, naj mu nič ne dajo, češ, da je postopač, šnopsar itd.

Pri tem prizoru obhajale so me čudne misli: zakaj ta nemčur poleg mene svoj penzijo vleče, mirno živi, svoje vince pije, čez Slovence zabavlja in pri volitvah rogovili; oni revež pa je tudi delal in za človeško družbo kruh služil, dokler je bil še mlad in zdrav; zakaj še on ne vleče penziona zdaj, ko več ne more delati, zakaj ga ljudje toliko sovražijo, zaničujejo, preganjajo in mu z ječo, z odgoonom in takimi stvarmi grozijo? Ali ni kmečki delavec ravno tako koristen in potreben ud človeške družbe, ko kak uradnik? Toda o tem ne smem preveč govoriti, vendar priporočam to paralelo v resen prevdarek vsem mislečim.

Iz Banjeluke. Odkar sem Vam zadnjič pisal, doživel in poskusil sem že toliko, da Vam ne morem vsega popisati. Upam, da bode kdaj prišla priložnost, da Vam bom lahko osebno kaj o tem pripovedoval. Zdaj naj Vam le ob kratkem nekoliko pišem. 4. t. m. sem se odpeljal z vojaško bolnišnico iz Siska proti Banjiluki. Peljali smo se do Gradiške na ladji po Savi in smo eno noč na ladji prenočili. 6. t. m. ob 2 popoldne smo šli pri Gradiški čez Savo in stopili ustran Save na Turško zemljo. Bilo je vse mirno in smo bili brez nevarnosti. Do noči smo se vozili (počasí, ker smo imeli sabo težke vozove, navadni vojaki pa so morali peš hoditi). Vozili smo se po velikauski ravnini, in ko se je noč naredila, ustavili smo se kar na cesti, ter prenočili, ker kake vasi ali hiše nikjer ni bilo. Drugi dan smo okoli poldne prišli v Banjoluko v Bosni. To je mesto, skoraj tako veliko, kakor Ljubljana, pa silno nesnažno, polno blata, hiše so večidel lesene. Prebivalcev je 15.000 Turkov, 3000 katoliških in 2000 vzhodno-rakolnih kristjanov. Katoliško in rakolniško cerkev so Turki pred 3 leti zažgali. Katoliška

duhovna sta tu dva Frančiškana, ki se pa nosita popolnoma kakor dva Turka, brez vsakega duhovskega ali redovniškega znamenja. Stanujeta v mali hišici in v eni sobi je altar. Sv. Rešnj. Telesa nimajo in umirajoči morejo prejeti samo sv. poslednje olje, sv. popotnice ne. Tudi 5 usmiljenih sester je tukaj, ktere imajo šolo za katoliške otroke. V Banjiluki bo naša bolnišnica ostala. 7. t. m. smo prišli sem. Dva dni smo morali ostati zunaj mesta v kasarni, kjer je bilo okoli 1000 naših vojakov. Naši vojaki so prenočevali pod milim nebom. Zdravniki in jaz smo si postavili na polji šotor, toliko da smo bili vsaj pod streho. 9. t. m. smo šli v mesto potem, ko so nam turški vojaki na povelje našega generala prostovoljno izpraznili svojo bolnišnico. Tu nas 7 stanuje v eni sobi.

14. t. m. smo bili v hudi nevarnosti. Turki, kateri so se prej prostovoljno udali, napadli so naenkrat Banjoluko. Prišlo jih je bilo blizo 3000, naših pa je bilo samo okoli 1000 v Banjiluki. Krvav boj je bil od 7 zjutraj do 1 popoldne. Sledajči so bili Turki premagani in so zbežali v gore. Jaz sem bil z bolniki in zdravniki v bolnišnici med vsem bojem. Bolnišnica je bila krog in krog od Turkov obdana. Ko bi bili naši prognani, bi se nam bilo tudi v bolnišnici slabo godilo. Tako pa nobenega Turka ni bilo noter in se nam ni nič žalega zgodilo. V boji je naših padlo 25 in okoli 70 je bilo ranjenih. Da smo imeli potem s pokopavanjem mrtvih in obvezovanjem in jaz z dušnim previdovanjem ranjenih veliko dela, in ga še imamo, si lahko mislite. Pred Turki smo zdaj precej brez skrbi, ker so se naši vojaki tukaj zdatno pomnožili. Naši vojaki tukaj turške hše preiskujejo, in kjer najdejo orožje, ga poberejo. 14 Turkov, pri kterih so naši orožje in od kterih je bilo spričano, da so na naše streljali, je bilo kar na polji obsojenih in precej so bili postreljeni. Katoliški kristjani so nas silno veseli, da smo jih prišli rešiti od Turške sužnosti. Revčki so pred Turki silno veliko trpeli.

16. t. m. je začelo v Banjiluki goretí prav blizo naše bolnišnice. Ker so hiše večí del lesene, je bil na enkrat strašausk ogenj. Iz

hrabrih sinov naše domovine, hvala Bogu, da so se zopet pobijali in da so tatovi cerkev okradli, hvala Bogu, da je kak volilen odbor izdal oklic, s kterim volilce lovi na limance! Če bi vsega tega ne bilo, bi bil ist sub in dolgočasen.

Ne popolnoma suh, kajti v njem je med drugimi sledeča široko tiskana novica:

„Pri procesiji v M. so fantje po stari navadi z možnarji streljali in eden se je precej zeló ranil na mazincu leve roke. Kdaj neki bodo gospó-ke prepovedale to streljanje, pri kterem se je že toliko nesreč zgodilo!“

Na tretji strani pa stoji tako-le poročilo: „V bitvi pri J. je naših padlo 4000 mrtvih in ranjenih, a zmaga je naša. To je veselo znamenje, kako hrabro so se naši bojevali. Le tako naprej!“

Ali ni po prvi notici naravno, da bi se zadnja glasila tako-le:

„V bitvi pri J. je naših 4000 mrtvih in ranjenih. Kdaj neki bodo dotične oblasti odpravile to grozovito vojskovanje, pri kterem se je že toliko ljudi pobilo!“ — —

Toda stojte, zdaj smo že v Bosni, ktero imamo pomiriti in osrečiti z naredbami, kakoršne imamo v Avstriji. Se vé, da bo za prvo darilo dobila kako ustavo, če prav tako, kakor-

šno imamo mi, ne vem, ker me niso še poklicali k posvetovanju o tem, kako bomo mi Bosno dali v tak okvir, da bo evropski državi podobna. Ker se pa vendar nadjam, da brez mene ne bodo zamogli skovati prave ustave za Bosno, imam narisan že začetek načrta ustave po mojih mislih.

Dobre ustave prva podlaga so volitve. Te pa morajo biti res volitve, t. j. vsak si izbere po čisto prosti volji možaka, kteremu največ zaupa, da potem govori za-nj. Agitacija je prepovedana, dovoljeno je le volilcem zbirati se k posvetovanju, da se volitev lažje vrši. Državni služabniki ne volijo in ne smejo dati se voliti; posebno strogo jim je pa prepovedano pri volitvah agitirati ali se sploh kaj brigati za-nje.

Kjer sta dva ali več nasprotnih kandidatov, med ktere razdele volilci svoje glasove, so voljeni vsi: eni kot poslanci večine, drugi kot poslanci manjšine. Recimo namreč, da v kakem kraju dobi prvi kandidat pri volitvi 100 glasov, a drugi enega več. Če le zadnji pride v zbor, ima le 101 volilcev zastopnika, 100 pa nobenega; dá, še nasprotno: izvoljeni je, ker ima človeške napake, nasprotnik onih 100 volilcev, ker mu niso hoteli dati svojih glasov. Zavoljo enega glasa več toraj polovica volilcev

nima zastopnika. Po mojem načrtu pa bi prišla v zbor oba, da ima zagovornika ne le večina, ampak tudi manjšina, ker plačuje davke in ima dolžnosti do države take, kakor večina.

Tako daleč sem prišel do zdaj z načrtom ustave za Bosno; dalje si ne upam snovati ga, ker mi utegne državni pravdnik priti in v njem najti kje kako dlako, in — ker Bosne še sploh nimamo. Tudi bi pri tem lahko naletel, kakor oni oče, ki je pričakoval otroka in vse pripravil za dekca, pa mu je bilo rojeno dekletce. Do zdaj se namreč nič ne vé, kaka ustava in če bo sploh ktera Bosni prav; vsakako pa se je bati, da bi je po našem kopitu narejena ne tiščala po vseh straneh.

Le eno že za gotovo vem, namreč to, da načelniki raznih gospok ne bodo mogli obdržati nemških ali madjarskih titulatur, ker Bosnjaki ne bodo mogli izgovarjati jih, ampak bo treba ostati pri dosedanjih turških, tako da se bo reklo n. pr. „Vesteneck-beg, Schönwetter-aga, kaimakam Grčar, kadi Čuček, Derbič-paša itd.“ Policaji bodo „kavassi“, žandarski četniki „čavši“. Novega to nič ne bo, le imena, ker vse drugo imamo že mi. Le nekaj še Bosnjaki dozda nimajo, namreč državnega dolga, pa bo že dal Bog, da bodo tudi tega imeli, in to bo tudi napredek civilizacije.

bolnišnice smo morali bežati z bolniki in z vso svojo robo v kasarno, kjer smo ostali 4 dni, potem pa se vrnilo zopet nazaj, ker bolnišnica vendar ni zgorela, dasi ravno je vso noč in še drugi dan gorelo in je ogenj pokončal velik del mesta.

18. t. m. smo imeli tu lep in vesel dan. Obhajali smo ob enem rojstni dan presvitega cesarja Franca Jožefa in zmago od 14. t. m. Mašo smo imeli v šotoru na polji pred mestom, tam, kjer je bil 14 t. m. boj najhujši. Maševali so prečastiti P. Franc, prior katoliških redovnikov trapistov, kateri imajo svoj samostan pol ure od Banjeluke. Jaz sem jim pri sv. maši stregel. Pri sv. maši je bil naš general in vsi vojaki v paradi in veliko katoliškega ljudstva iz mesta in okolice. Ko jih je po sv. maši general nagovoril, so razodevali veliko veselje in so navdušeno klicali: „Bog ohrani svitega cesarja Franca Jožefa!“

O poldne smo imeli kosilo pri generalu, h kateremu sem bil tudi jaz povabljen.

Jaz imam tu mnogo dela pri bolnikih. Zdaj jih imamo 94 v bolnišnici, mnogo smo jih pa že poslali naprej na Avstrijsko. — Danes sem prvič maševal v bolnišnici. Altar, za katerega smo vse priprave sabo pripeljali, postavil sem v nekem malo osnaženem kotičku. Ako homo le mir imeli — kar za gotovo upam — bodem si s časom vse prav lepo vravnal. — Molite za me in za naše bolnike in vojake, ker smo vsi potrebni molitve. Lepo pozdravljam Vas in vse svoje znanke v Trzinu. Ako hočete, lahko daste prebrati to pismo komur vam drago. Z Bogom!

Od Drave, 29. avg. Večidel so prvotne volitve končane v našem Mariboru - St. Lenart-Slov. Bistriškem volilnem okraju. Kakor se čuje, so povsod izvoljeni taki možje, ki se ne bodo dali na led speljati, da bi zopet volili starega, onemoglega pri nas od poslednje njegove pravde s „Sl. Gospodarjem“ — ne več mogočega Seidla; ampak hočejo tega velikega nasprotnika Slovencev izbaciti iz števila svojih poslancev, enkrat za vselej. Staro Pohorje se hoče na dan volitve, 12. septembra, trestniti ter raz svoja ramena vreči tega ptujega, nam vsiljenega poslanca. Sicer nam ga njegovi agitatorji in neki liberalni mestjani — njegovi dobri prijatelji — spet vsiljujejo ter ponujajo in hvalijo na vsa usta, češ, koliko dobrega nam je storil kakor naš poslanec. Mi Slovenci poznamo njegove dobrote (?) in jih le prebridko čutimo. Da imamo slednje leto več šibire, več plačil pri nam tako nepotrebnih okrajnih zastopih, več predrznih tatov, več ubožstva, menj dobrih šol, menj dobrih potov itd., to so menda tiste hvalisane dobrote starega Seidla in njegove nemčurske stranke. Ne bode se jim več posrečilo — nas spametovane Slovence lajhati; za nobene denarje ne volimo Seidla več ne, naj ga njegovi mešetarji še tako hvalijo. Pri tem vednem hvalisanju si mislimo: dobro blago se samo hvali; če je g. Seidl res tako dobro blago, če je liberalcem-mestjanom res tako na srce priraščen, prosto jim, naj si oni kupijo to robo, naj si ga oni izvolijo za svojega poslanca, nas naj pa pri miru pustijo, mi že vemo, koga bomo volili. Tisti ljudje Seidla hvalijo, kakor žid svojo staro, že preležano kramo. Pa oslepari se, kdor jo kupi. Dosti je tega barantanja z nami, zadosti sramote za nas — toliko zdrave pameti menda še Slovenci imamo, da se s Seidl-om ne damo prekaniti več.

Pripoveduje se, da je nek žid svoje blago čez mero hvalil ter kupcem rekel: „le kupite, toto blago je za večnost — in potem ga še lahko daste obrniti.“ Blezo tako nam pripo-

ročajo Seidla in hočejo, da bi mi tudi enako storili. In res! g. Seidl, ki je bil žalibog! že večkrat izvoljen — se že tako imenuje naš „večen poslanec“; in naj ga zdaj, pri tolikih volitvah obračamo na katero stran koli — najdemo, da ni za nobeno rabo več, da je staro, preležano blago, da gre zdaj le še med staro šaro, kjer mu s srca privoščimo zasluženi počitek z ne malo častnim naslovom: večen poslanec v pokoju!

In kaj čemo reči o g. Seederju, našem drugem nasprotnem kandidatu? Veliko ne moremo reči — ker ga pobližje ne poznamo.

Najprej obžalujemo, da je šel v nam Slovence nasprotni tabor. Obžalujemo, da je šel ta sicer pošten gospod v tako tovaršijo. V resnici rečeno, mi ne vidimo radi gosp. Seederja v Seidlovi družbi. Gosp. Seeder je uradnik. Uradnik pa ne velja za ljudskega poslanca. Dober poslanec mora imeti posebne lastnosti, katerih pa pri g. Seederju zastonj iščemo. Nek človek — postavimo — zna biti dober organist — pa je slab godec ali narobe. Tudi g. Seeder je morebiti dober znabit, izgleden uradnik — ali bil bi slab poslanec. Dober poslanec si mora upati včasih ministrom in sploh vladi v zbornici tudi kaj takega zagosti na ušesa in v lice povedati — kar radi ne čujejo, kar jim je nepovoljno; za ljudski blagor je pa vendar le dobro in koristno. Ali si bo g. Seeder, ces. uradnik — upal to storiti? — Nikakor ne. On ces. uradnik — hoče, noče — mora z vlado glasovati in potegniti. S takim poslancem pa nam Slovence ni vstreženo in nič pomagano. Takega poslanca, ki nima prve in najpotrebnejše lastnosti: neodvisnosti, namreč govoriti po prepričanju svojem in v ljudski blagor, — takega poslanca mi ne volimo. Zatorej si še dovoljujemo v vsi prijaznosti brez zamere ta-le nasvet podati g. kandidatu v blagovoljno pretehtanje: naj dobri g. okrajni glavar odstopi od svoje kandidature, naj g. Seeder doma obsedi v svoji kanceliji, ondi je na svojem mestu, in bo prav za njega in za nas! Za nas Slovence velja le neodvisen, svoboden, pogumen, cerkvi in narodu vdan mož, ki se ne boji povedati resnice, če tudi ne dopaše; velja le poslanec, ki ima na svojem praporju zapisano naše geslo: „Vse za Boga, narod in cesarja!“. In taka dva moža sta od naše strani nasvetovana moža: gospoda dr. Radej in poštenu kmet J. Fluher.

Zatorej naj leti zdaj le eden edini glas vsepovsod po našem volilnem okraju, od najvišje gore do najnižega holmca, in odmeva po dolinah in ravninah od vasi do vasi, in ta glas je: Naša prava poslanca sta: Gospoda dr. Radej in J. Fluher. Bog ju živi!

Od Soče, 26. avgusta. (Lahonske demonstracije in izlet unstran meje; sovražstvo do Avstrije spričujejo vsi laški časniki; pa njih spoznanje bližnje potrebe federalistične Avstrije) Kakor je že Vaš cenjeni „Slovenec“ poročal, smo napravili primorski Slovenci nasproti Lahonom velikansko demonstracijo z gorečimi kresi na predvečer godu presvitega cesarja, kateri so po vsem Primorju in tik državne meje proti Italiji gorčeli in sicer v tolikem številu, kolikor jih ni tod še nikdar, odkar svet stoji ob enem gorčelo. Ali kakor nalašč so napravili videmski italijanski ravno na večer godu našega presvitega cesarja veliko demonstracijo v videmskem mestnem gledišči. Po naključju sem naredil v družbi svojega prijatelja, ki se je ravno iz albarskih toplic (blizu Padove) v G. vrnil, 20. t. m. izlet v bližnjo laško trdnjavo Palmo, ki šteje blizu 4000 pre-

bivalcev. Iz Gorice se pride z dobrim konjem v 2½ urah v „Palmonuovo“, kakor se navadno piše; izrekuje se pa okrajšano le „Palma.“

Odkar je prišla Palma pod italijansko kraljestvo, je mesto vse mrtvo, revno in brez trgovine, ker stoji ravno na meji. Njeni prebivalci niso nič kaj uljudni, marveč so naju kot tujca mesto in trdnjavske nasipe ogledajoča po strani gledali. Znani so kot vselej Avstriji sovražni, zlasti od 1848 l., ko so se ji s puntarskim generalom Zucchi-jem uprli. Pa Avstrijanci in zvesti graničarji so jih po živahnem bombardovanju kmalu k predaji prisilili. Veliko o tej trdnjavici pisati se ne dá, ker nam ni bilo pripuščenno cele si ogledati. Sezidal jo je Napoleon I. kakor predstražo proti Avstriji in sicer prav po novem zistemu, „Vauban“ imenovanem.

Ima pa zraven čudno umetno nakopičenih nasipov, podzemeljskih bivališč (kazemat), ozidja in mnogo zdaj prazno stoječih vojašnic, — menda kakih 10, na štirih straneh mesta 4 velike duri: porta Cividale, porta Udine, porta Aquileia; četrteh duri, skoz katere drži cesta proti Codročipu, železniški postaji pod Vidmom, pa nisem videl, ker je ravno solnce močno pripekalo in smo hoteli po obedu kmalu odriniti. Zato smo šli le še edino precj lepo cerkev ogledat; stoji pa ta na velikem trgu. Kdor hoče za jed in pijačo kaj potrositi ali si kaj drugega kupiti, je najboljša, da gre k menjalcu naš denar v laški menjat. Tu se zmenja cunje za cunje t. j. avstrijske bankovce za laške papirnate franke (po 43 kr. a. v. je laški frank ali lira). Za en avstrijski goldinar sem dobil 2 franka in 32 centezimov. Tu se računai vse na franke in centezime. Vina liter stane 90 centezimov, to je po našem 36—38 n. kr., ker se ne dajo laški centezimi natančno v naš denar premeniti. Sploh velja 10 centezimov za naše 4 n. kr. Drobižu 10 centezimov pravijo: „una palanka“, onemu 5 centezimov pa: „mezza palanka.“ Srebrnega laškega denarja nisem videl v tku. Ali akoravno imajo laški bankovci posilni kurs, — corso forzoso — kakor je na njih tiskano, vendar veljajo enako srebrnemu denarju.

Vojakov je v trdnjavi le ena kompauja „bersaglieri“, t. j. lovcev, ki imajo široke klobuke in temno uniformo; konjiki „lancieri“, t. j. našim ulanom podobni, pa so odšli k velikim vojaškim tajam v Pordenone, kar ni brez pomena; kajti te vaje se vrše ravno v nam sosedni frijulski pokrajini, 4—5 železniških postaj od Vidma proti Trevisu, kjer je blizu 35—40.000 mož zbranih, nekteri mislijo pa, da še več.

Po obelu, katerega tujcem dobro zaračunajo, sem šel s prijateljem v kavarno na veliki trg, kamor se vse palmiške ulice v podobi zvezde stekajo. Moj prijatelj se loti igrati za kratek čas biljard, jaz pa, ki ne maram nobene igre, si naročim črno kavo. Potem čitam jaz novejša laška časnika od 19. t. m., kakor: „Giornale di Udine“, „Gazzetta di Venezia“, „l'Opinione“ in „il Diritto“, poslednja v Rimu izhajajoča. Vsi 4 brez izjeme so imeli ostre članke proti Avstriji zastran zasedanja Bosne. „Il Diritto“ pravi, da Avstrija ni zmogla onih dveh dežel k omiki dovesti in da tam ne bode miru, dokler bo bival le en sled avstrijske vlade. Blezo enako piše „l'Opinione“ in „Gazzetta di Venezia“ o zasedanju. Med vrstami je pa brati zavist italijanska, ker jej neče Avstrija Trentina, Trsta in Primorja prostovoljno prepustiti. Posebno se za zvezo omenjenih dežel z Italijo poganja „Giornale di Udine“, kateri opisuje domonstracijo 18. avgusta

v videmskem gledišči tako-le: „Po drugem djanju spevoigre se je zahteval kraljevi marš (narodna pesem), katerega so, ko ga je godba enkrat izgodla, morali velikokrat ponavljati med naučenim ploskanjem natlačenega občinstva. V istem času so se izsipali po gledišči trobarveni listki na stotine, imajoči domorodne napise, tikajoče se posebno neodrešene Italije. Med drugimi smo te le zabilježili: Trgovanje z narodnostmi ne razdeva pravic narodov. — Pobratimstvo naroda premaga sleherno moč samosilnikov. — Živili trentinski in tržaški bratje! — Demonstracija se je sprevrgla v enoglasni in znameniti karakter ter se je sklenila s krikom: Živio Trentin, živio Trst, živela Italija!“ —

In to se je vršilo prav kakor nalašč na cesarjev god in kakor protidemonstracija naših kresov. Je pač očitno znamenje časa in bližnje prihodnje vojne nevarnosti. Govori se sploh, da je kralj Humbert potoval zaradi tega po górenji Italiji, da zve osebno javno mnenje svojega ljudstva. Nekaj resnice in pomembe vrednega piše pa vendar-le omenjeni list, ko pravi zastrašen zasedanja Bosne to-le: „Da bi bilo mnogo boljše, da bi se bilo nam sosedno cesarstvo potegnulo za svobodo narodov stiskanih od Turčije, kakor pa, da si jih samo sebi podvreči prizadeva. Če isto cesarstvo se ne bode podvizalo postaviti obširni federalizem vsim narodnostim na mesto sedanjega dualizma, kateri zatira in tlači slovanske narode, ki niso niti Nemci niti Madjari, ne bo drugače, kakor da bodo velike težave in ovire izvirale iz tega osvojenja!“

Če toraj celó vnanji Avstriji sicer sovražni pa odkritorčni Italijani spoznajo za bodoči mir in blagostanje Avstrije, da je federalizem neobhodno v ta namen potreben, koliko bolj bi si morali avstrijski diplomati in merodajni krogi to k srcu vzeti, ker brez vsim narodom enakopravnega federalizma — dualizem daje le Nemcem in Madjarom predprave — ne bo mogoče več Avstrije in pridobljenih slovanskih dežel Bosne in Hercegovine vladati! Da bi hotela pač že enkrat Avstrija spoznati, kaj jej služi v mir in obstanek, kakor v blagor vsih njenih narodnosti! Da bi bila že enkrat za ta namen razsvitljena! V to ime pomози Bog!

Domače novice.

V Ljubljani 31. avgusta.

(V knežje-škofijsko semenišče) so sprejeti gg. Lampe France; Majarón Daniel; Mašek Jožef; Nagode Janez; Lavrenčič Matej; Lavrenčič Janez.

(V Alojznico) na novo sprejeti: V 4. gim. razred: France Lokar, iz Mirnepeči; Matija Slak iz Dobrnič. V 3. razred; Ferjančič Jože, iz Goč; Janežič Konrad, iz Radolice; Mahorčič Ignacij, iz Kozjega; Pogačar Janez, iz Komende; Vončina Melhijor, iz Zagorja. V 2. gim. razred: Erker Gerd, od Stare cerkve; Jankovič Janez, iz Kostanjevice; Kavčič Matej, iz Žirov; Mantuani Jož., iz Ljubljane; Žnidaršič Ant., iz Dobrepolj; Štrancar Jož., iz Ustja.

(IV. izkaz deželniemu odboru poslanih milodarov za družine v vojake poklicanih rezervistov iz Kranjskega.) Znesek milodarov po 3. izkazu 4321 gld. 46 kr. Po okrajnem glavarstvu v Črnomlju poslano nabira v fari Metliški 5 gld. Gosp. Ivan Šolar, c. kr. deželni šolski nadzornik 7 gl. Po okrajnem glavarstvu v Kranji 154 gld. 20 kr. in sicer: od župnega urada v Sorici 4 gld., od župnika v Trbojah 3 gld. 20 kr., od županstva v Železnikih 9 gl. 80 kr., od županstva v Mavčičah 11 gl. 20 kr.,

od mestne občine v Kranji 126 gld. Po okr. glavarstvu Kočevskem nabira občine Morovec 5 gld. Nabira c. kr. finančnih uradnikov in c. kr. finančne prokurature v Ljubljani 78 gl. 30 kr. Občina Videm 60 kr. Baron Gussich, c. kr. okrajni glavar v Logatcu 10 gl. Nabira občine Radoliške 21 gl. 10 kr. C. kr. okrajna sodnija v Mokronogu nabranih 11 gld. C. kr. okrajna sodnija v Radečah 5 gl. Firma Karol C. Holzer v Ljubljani 30 gld. Nabira občine Mengeš 30 gl. 53 kr. Nabira občine Vodiške 3 gld. Nabira občine Planinske 31 gld. 30 kr. Gosp. dr. vitez Gutmansthal-Benvenuti v Dvoru pri Ratečah je daroval 100 gld. za ranjene, 100 gld. pa za sirote rezervistov. Baron Karol Codelli-Fahnenfeld 20 gl. Gosp. A. Klemen, župnik v Smledniku 6 gl., Gosp. profesor dr. Valenta 10 gld. Gosp. Gilbert Fuchs, grajščak in fužinski posestnik v Hribu 100 gld. Gosp. Janez Demšar, župnik v Ledinah nabiro pri tanih 2 gld. 20 kr. Gospodičini Marija in Hermina Regnard v Ljubljani 15 gl. Gospod Karol Voltman, klobučar v Ljubljani, pri nekem omizji v Domžalah nabranih 6 gld. Županstvo mestne občine Črnomalj dohodek gledišne igre v narodni čitalnici Črnomaljski za družine rezervistov 30 gld. — Skupni znesek 5003 gld. 69 kr.

(Slovniška opazka.) Prav v uho človeka boli, kako časniki deklinirajo: Banjaluka, Banjaluke, Banjaluki itd. To je, kakor bi dekliniral: Škofjaloka, Škofjaloke, Škofjaloko itd. Pravilno je: Banjaluka (banova loka), Banjeluke, Banjeluki itd.

(Veseli na korist družinam v vojno poklicanih rezervistov) napravi v nedeljo 1. sept. rojstni dan našega cesarja, ljubljansko veteransko društvo na Kozlerjevem vrtu po sledečem programu: 1. Godba veteranske kapele 2. kegljanje na dobitke; 3. streljanje na dobitke; 4. loterija; 5. dekoracija; 6. razsvetljava; 7. umetni ogenj; 8. ples, ki se začne ob osmih zvečer. Veselica se prične ob treh popoldne, vstopnine po 10. kr.

Razne reči.

— Vabilo k veselici, ktero napravi Ptujška čitalnica 1. septembra t. l. ob 8 uri zvečer v čitalničnih prostorih „zur Stadt Wien.“ Program: I. Petje: a) Napev od Dav. Jenkota „Lipa“, poje možki zbor. II. J. Haygn: a) Finale iz prve symphonije, čveteroročno za glasovir. ad I. b) Napev od

Hermesa. „Rožica“, poje možki čveterospev. ad II. b) A. Stöckl. Andante iz III. sonate za dve gosli in glasovir. ad I. a) „Moj dom“ poje možki zbor. III. Tombola. IV. Ples. NB. Ker je čisti dohodek te veselice namenjen štajarskim v Bosniji in Hercegovini ranjenim vojakom, so tudi neudje k tej veselici vabljeni. Vstopnina za neude: za osebo 30 kr., za družino 50 kr. Tudi večji znesek se radovoljno sprejme. Udje so vstopnine prosti. K tej veselici uljudno vabi Odbor

— Volilen shod imajo v nedeljo 1. septembra volilci celjskega okraja, da si izbere kandidata za deželni zbor na mesto dosedanjega kandidata dr. Srneca, ki je kot rezervni častnik zdaj pri svojem polku v Bosni in po postavi ne more kandidirati. Shod bo v Žalcu poleg Celja v Hausenbüchlerjevi gostilnici.

— Turška divjost. Turek, ki je bil na smrt obsojen, je še pod vislicami vojaku puško strgal in med ljudi vstrelil, pa k sreči ni nobenega zadel. — Na Moravskem v Oomucu so pa vjetim Turkom meso v porcijone rezali. Kuhar je pozabil nož na mizi; Turek zagradi nož in je hotel kuharja zaklati, pa ga je samo ranil. Kuhar je pa Turku s sabljo glavo preklal.

Umrli so:

Od 23. do 27. avg. Franc Jenko, delavca sin, 16 mes., Kurja vas, za drisko. Janez Molek, pek, 75 let, v sirotišnici, iz starosti. Andrej Porenta, mesarja sin, 19 m., v otroški bolnišnici, za jetiko. Henrik Bartl, uradnika sin, 6 tednov o., za drisko. Franca Orehek, krojača žena, 27 l., za mrzlico. Vilhelmina Zajec, delavke hči, 4 tedne, v Krakovem, za drisko.

Na prodaj je, ali v najem se daje posestvo

blizu Novega mesta, na veliki cesti v Metliko in Karlovec,

pri katerem je 9 orolov njiv, 3 orale travnikov, 6 orolov gojzda, in 1 oral vinograda. Poslopja so jako primerna in v najboljšem stanu, ter pristujejo za poletno prebivališče kakšne gospode, ali za gostilno in kupčijo z vinom ali domačimi pridelki.

Natančneje se izve pri vredništvu „Slovenca“ v Ljubljani pismeno ali ustmeno. (3)

Telegrafične dežurne cene 29. avgusta.

Papirna renta 62.15 — Srebrna renta 64.55 — Zlata renta 72.65 — 1860letno državno posojilo 111.50 Bankinske akcije 810 — Srednja akcije 258.80 — London 115.10 — Švicarske 100.75. — Ces. kr. bankni 5.52. — 20-frankov 9.24.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	68	10	24	7	64	10	43	8	60	8	30	8	90	9	46	8	90
(mernik)	2	65	3	12	2	60	3	15	2	66	2	57	2	73	2	72	2	73
Reži (hektoliter)	4	72	7	—	5	52	—	—	6	—	6	—	6	50	5	86	7	—
(mernik)	1	45	2	15	1	52	—	—	1	88	1	85	2	—	1	80	2	—
Ječmena (hektoliter)	4	5	6	50	4	55	5	86	6	20	5	—	5	40	6	72	5	20
(mernik)	1	25	2	—	1	35	1	60	1	90	1	46	1	55	2	7	1	36
Ajde (hektoliter)	5	50	6	16	5	76	5	76	6	—	6	40	4	17	5	78	6	70
(mernik)	1	70	1	83	1	78	2	—	1	85	1	97	1	26	1	86	2	6
Prosa (hektoliter)	5	83	6	50	6	50	5	84	6	—	5	29	7	80	4	46	8	60
(mernik)	1	80	2	—	2	—	1	60	1	85	1	52	2	40	1	36	2	66
Turčico (hektoliter)	5	83	7	48	5	84	6	50	5	90	6	—	6	60	5	97	6	40
(mernik)	1	80	2	24	2	35	2	—	1	52	1	85	2	53	1	84	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	25	3	57	3	25	4	24	3	30	3	30	3	25	3	97	4	—
(mernik)	1	5	1	10	1	5	1	—	1	—	1	—	1	—	1	21	1	22